

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

Γραμματισμός

Ενότητα 9: Εφαρμογές πρακτικών
γραμματισμού/πολυγραμματισμών:
Σχολικός & Ακαδημαϊκός Γραμματισμός

Γαλαντόμος Ιωάννης
Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

**Εφαρμογές πρακτικών
γραμματισμού/πολυγραμματισμών:
*Σχολικός & Ακαδημαϊκός Γραμματισμός***

Διάλεξη 9

Θεωρητικό πλαίσιο

- Τα τελευταία χρόνια, η γλωσσολογική έρευνα, υπό την επίδραση κλάδων, όπως η Κειμενογλωσσολογία και η Ανάλυση Λόγου μετατοπίζει το ενδιαφέρον της, από τη μελέτη της γλώσσας ως αποπλαισιωμένης, τεχνικής οντότητας στη μελέτη του επικοινωνιακού και λειτουργικού της χαρακτήρα (Χατζησαββίδης, 2005).

- Σε αυτό το πλαίσιο ήρθε στο προσκήνιο η Επικοινωνιακή προσέγγιση, με την οποία αναγνωρίζεται ως βασικός στόχος της γλωσσικής διδασκαλίας η καλλιέργεια του προφορικού και του γραπτού λόγου ως εκφράσεων της επικοινωνιακής διάστασης της γλώσσας (Χατζησαββίδης, 2005).

- Η Επικοινωνιακή προσέγγιση αποδίδει ιδιαίτερη έμφαση στην έννοια της επικοινωνίας, η οποία αντιμετωπίζεται ως μια μορφή κοινωνικής αλληλεπίδρασης και η οποία βασίζεται σε ένα σύστημα κανονικοτήτων που μεταβιβάζονται και κατακτώνται μέσω της καθημερινής γλωσσικής χρήσης.
- Η επικοινωνία θεωρήθηκε χρήση και όχι γνώση (Χατζησαββίδης, 2005).

- Στο πλαίσιο της Επικοινωνιακής προσέγγισης, βασικό συστατικό συνιστά ή έννοια της *επικοινωνιακής ικανότητας* ως μια αντικειμενικά μετρήσιμη ικανότητα γλωσσικής χρήσης σε ποικίλες επικοινωνιακές περιστάσεις.
- Στις αρχές του 1990, κατέστη αντιληπτό ότι η επικοινωνιακή ικανότητα δεν μπορεί να αποτελεί το άθροισμα των γλωσσικών πράξεων στις οποίες μπορεί να ανταποκριθεί με επάρκεια ένας ομιλητής, αλλά μια δυναμική και ευέλικτη επιλογή των στρατηγικών με τις οποίες πλαισιώνεται επικοινωνιακά ο λόγος (Χατζησαββίδης, 2005).

- Γι' αυτό και η γλωσσική διδασκαλία, πλέον, αποδίδει ιδιαίτερη έμφαση στην επιλογή των κατάλληλων κειμενικών ειδών, έτσι ώστε να επιτευχθούν οι κοινωνικοί και επικοινωνιακοί στόχοι που θέτουν οι μαθητές σε κάθε τομέα δράσης.
- Αυτού του είδους η μάθηση σχετίζεται με τον Γραμματισμό (Χατζησαββίδης, 2005).

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ- ΚΕΙΜΕΝΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ και Κριτικός γραμματισμός: Βασικές διαφορές

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
Δ΄ ΦΑΣΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

22/12/10 και 7/01/11

Επικοινωνιακή-κειμενοκεντρική προσέγγιση και Κριτικός γραμματισμός: Η κύρια βασική διαφορά

Επικοινωνιακή-κειμενοκεντρική προσέγγιση

Γλώσσα για την επικοινωνία

Κριτικός γραμματισμός

Γλώσσα για την επικοινωνία και την κοινωνία,
λαμβάνοντας υπόψη το ευρύτερο κοινωνικοπολιτισμικό
πλαίσιο

Επικοινωνιακή-κειμενοκεντρική προσέγγιση και Κριτικός γραμματισμός: Βασικές διαφορές

1. Στόχος διδασκαλίας
2. Αντιμετώπιση του λόγου
3. Πρακτικές διδασκαλίας
4. Περιεχόμενο
5. Γλωσσική ποικιλότητα
6. Πολυτροπικότητα

1. Στόχος διδασκαλίας

Επικοινωνιακή-κειμενοκεντρική προσέγγιση

- Πρωταρχικός στόχος της διδασκαλίας είναι η χρήση της γλώσσας, σε προφορικό και γραπτό επίπεδο, για αποτελεσματική επικοινωνία.

Κριτικός γραμματισμός

- Πρωταρχικός στόχος της διδασκαλίας είναι η χρήση της γλώσσας σε προφορικό και γραπτό επίπεδο, όχι μόνο για αποτελεσματική επικοινωνία, αλλά και για συνειδητοποίηση-επίγνωση των ρόλων που διαδραματίζει η γλώσσα στη διαμόρφωση του κοινωνικού γίγνεσθαι.

2. Αντιμετώπιση του λόγου

Επικοινωνιακή-κειμενοκεντρική προσέγγιση

- Ο λόγος αντιμετωπίζεται στατικά και αποπλαισιωμένα, σε σχέση με το κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο.

Κριτικός γραμματισμός

- Ο λόγος αντιμετωπίζεται δυναμικά και διασυνδέεται με το κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο, έτσι ώστε τα νοήματα που δομούνται να βρίσκονται υπό συνεχή διαπραγμάτευση και να προσεγγίζονται κριτικά.

3. Πρακτικές διδασκαλίας (I)

Επικοινωνιακή-κειμενοκεντρική προσέγγιση

- Διακρίνεται περισσότερο η γραμμική/αυτόνομη/διαδοχική διδασκαλία των κειμένων, ανεξάρτητα από την κοινωνικοπολιτισμική προέλευση των παιδιών.

3. Πρακτικές διδασκαλίας (II)

Κριτικός γραμματισμός

Διακρίνεται περισσότερο η αντιπαραβολική/συγκριτική/διακειμενική διδασκαλία.

- Ο/η εκπαιδευτικός και τα παιδιά συγκροτούν μία κοινότητα που κατανοεί και παράγει κείμενα μέσα από το διάλογο που αναπτύσσεται: α) μεταξύ τους και β) μεταξύ κειμένων που αναφέρονται στο ίδιο θέμα (π.χ. περιβάλλον), με παρεμφερή ή και αντίθετα νοήματα.
- Η διδασκαλία της γλώσσας συναρτάται άμεσα με το κοινωνικό και πολιτισμικό περιβάλλον των παιδιών.

3. Πρακτικές διδασκαλίας (III)

- Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην εθνογραφική ευαισθητοποίηση των παιδιών, με το να γίνουν τα ίδια ερευνητές/τριες των κοινοτήτων τους και της γλώσσας που παράγεται σε αυτές.
- Δίνεται έμφαση στον κριτικό αναστοχασμό των παιδιών, έτσι ώστε να αντιληφθούν ότι μπορούν να παρεμβαίνουν και διαμορφώνουν ανάλογα την κοινωνική πραγματικότητα.

4. Περιεχόμενο (I)

Επικοινωνιακή-κειμενοκεντρική προσέγγιση

- Το περιεχόμενο προκαθορίζεται και προοργανώνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε συγκεκριμένα γραμματικά στοιχεία-φαινόμενα να αντιστοιχίζονται με συγκεκριμένες λειτουργίες κειμένων (αφήγηση, περιγραφή, οδηγίες, επιχειρήματα), π.χ.:
 - **περιγραφή** \Rightarrow χρήση ρημάτων (είμαι, έχω) και χρήση επιθέτων
 - **οδηγίες** \Rightarrow χρήση ρημάτων σε προστακτική

4. Περιεχόμενο (II)

Κριτικός γραμματισμός

- Το περιεχόμενο **δεν** προκαθορίζεται και **δεν** προοργανώνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε συγκεκριμένα γραμματικά στοιχεία-φαινόμενα να αντιστοιχίζονται με συγκεκριμένες λειτουργίες κειμένων.
- Επιχειρείται μια νέα διάκριση, όσον αφορά τα κείμενα:
 - α) **Κειμενικοί τύποι:** Δηλώνουν τις λειτουργίες που τα γραμματικά στοιχεία επιτελούν (αφήγηση, περιγραφή, πληροφοριακή αναφορά, διαδικασία, επιχειρηματολογία).

4. Περιεχόμενο (III)

β) **Κειμενικά είδη:** Δηλώνουν κείμενα όπως πραγματώνονται σε συγκεκριμένο κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο και μπορεί να εμπεριέχουν περισσότερους του ενός κειμενικούς τύπους.

Για παράδειγμα, η διαφήμιση είναι κειμενικό είδος.

Ως κειμενικό είδος μπορεί να εμπεριέχει στοιχεία από τους κειμενικούς τύπους της αφήγησης, της περιγραφής, της επιχειρηματολογίας κ.λπ.

5. Γλωσσική ποικιλότητα

Επικοινωνιακή-κειμενοκεντρική προσέγγιση

- Δε γίνεται αξιοποίηση της γλωσσικής ποικιλότητας.
- Η κυπριακή διάλεκτος παραγκωνίζεται.

Κριτικός γραμματισμός

- Η νέα ελληνική γλώσσα νοείται ως ένας δυναμικός οργανισμός που ενέχει ποικιλότητα και η γλωσσική ποικιλότητα γίνεται αντικείμενο αξιοποίησης.
- Η γλωσσική ποικιλότητα είναι ενδείκτης και φορέας κοινωνικών/πολιτισμικών νοημάτων.
- Προτείνεται η διδασκαλία της κυπριακής διαλέκτου αντιπαραβολικά με τη νέα ελληνική, με σκοπό να ενισχυθεί η γλωσσομάθεια και η ελληνομάθεια.

6. Πολυτροπικότητα

Επικοινωνιακή-κειμενοκεντρική προσέγγιση

- Δεν αξιοποιείται συστηματικά η πολυτροπικότητα των κειμένων, π.χ. το χρώμα, η γραμματοσειρά, τα σχήματα, οι εικόνες που «συνυπάρχουν» με ένα γλωσσικό κείμενο.

Κριτικός γραμματισμός

- Αξιοποιούνται συστηματικά οι επιμέρους σημειωτικοί τρόποι (γλώσσα, εικόνα, ήχος κ.λπ.), που συνθέτουν ένα πολυτροπικό κείμενο, για την κατανόηση ή/και τη δόμηση ρητών ή υπόρρητων νοημάτων.

Συμπερασματικά...

Ο κριτικός γραμματισμός δεν απαξιώνει την επικοινωνιακή-κειμενοκεντρική προσέγγιση. Προχωρεί όμως πάρα πέρα αναδεικνύοντας και την κοινωνική διάσταση της γλώσσας.

Επικοινωνιακή προσέγγιση

Έμφαση στη χρήση της γλώσσας με τρόπο κατάλληλα προσαρμοσμένο για την κάθε περίπτωση επικοινωνίας

Γραμματισμός

Καλλιέργεια της ικανότητας επιλογής των λεκτικών συμβάσεων με βάση τον εκάστοτε κοινωνικό σκοπό

Πολυγραμματισμοί

Έμφαση στους τρόπους με τους οποίους οι μαθητές θα ενδυναμωθούν γλωσσικά και κοινωνικά έτσι ώστε να είναι εφικτή αφενός η κατανόηση των ποικίλων τρόπων με τους οποίους παράγεται το νόημα και αφετέρου η προετοιμασία του κοινωνικού τους μέλλοντος.

Χατζησαββίδης (2005)

Γλωσσοδιδακτικές τάσεις εντός του Γραμματισμού και των Πολυγραμματισμών

Γλωσσοδιδακτικές τάσεις

κειμενοκεντρικές

λειτουργικές

ειδολογικές

ολιστικές

εποικοδομητικές

πολυγραμματισμικές

ΚΕΙΜΕΝΟΚΕΝΤΡΙΚΕΣ: βάση διδασκαλίας το κείμενο, υπό την έννοια ότι το κείμενο συνιστά το προϊόν που εμπεριέχει εγγενώς το περιβάλλον, εντός του οποίου παράγεται και νοηματοδοτείται. Κατά τη διδασκαλία αποδίδεται έμφαση στην καλλιέργεια στρατηγικών και τεχνικών για την κατανόηση και παραγωγή αποτελεσματικών επικοινωνιακά κειμένων (Χατζησαββίδης, 2005).

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ: η γλώσσα αποτελεί ένα κοινωνικό προϊόν που χρησιμοποιείται για την επίτευξη επικοινωνίας. Σε αυτό το πλαίσιο αποδίδεται έμφαση στην κατανόηση της λειτουργίας των ποικίλων γλωσσικών μορφών σε σχέση με το ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο.

ΕΙΔΟΛΟΓΙΚΕΣ: ομοειδή κείμενα παράγονται στο πλαίσιο ομοειδών κοινωνικών περιστάσεων. Κάθε ομάδα ομοειδών κειμένων συνιστά και μια κατηγορία κειμένων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά έναντι των άλλων κατηγοριών. Κατά τη διδασκαλία επιδιώκεται η εξοικείωση των μαθητών με τα διάφορα κειμενικά είδη (Χατζησαββίδης, 2005).

ΟΛΙΣΤΙΚΕΣ: η γλώσσα συνδέεται με την κοινωνική ζωή και θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως αδιάσπαστο σύνολο και όχι αποσπασματικά. Βάση της διδασκαλίας αποτελούν τα λογοτεχνικά κείμενα κατά την ανάλυση των οποίων οι μαθητές παράγουν προφορικό και γραπτό λόγο.

ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΗΤΙΚΕΣ: οι γνώσεις των ατόμων οικοδομούνται σταδιακά και εξελικτικά. Κατά τη διδασκαλία αποδίδεται έμφαση στην απόκτηση του γραπτού λόγου (Χατζησαββίδης, 2005).

ΠΟΛΥΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΙΚΕΣ: ο κόσμος μεταβάλλεται ραγδαία και οι μαθητές θα πρέπει να μάθουν πώς να αντιμετωπίζουν αυτή τη συνεχή αλλαγή ως πολίτες και ότι τα παραγόμενα κείμενα είναι πολυτροπικά (Χατζησαββίδης, 2005).

Σχολικός γραμματισμός

- Ο σχολικός γραμματισμός επιδιώκει να εφοδιάσει τους νέους ανθρώπους με εκείνες τις δεξιότητες που είναι απαραίτητες για την επιτυχή απόδοση στα μαθήματα που περιλαμβάνει το εκάστοτε πρόγραμμα σπουδών (Μητσικοπούλου, 2001).

- Ο σχολικός γραμματισμός έχει παραδοσιακά συνδεθεί με τη διδασκαλία των δεξιοτήτων της ανάγνωσης και γραφής καθώς και με την ανάπτυξη γνωστικών δεξιοτήτων, όπως η καλλιέργεια της λογικής σκέψης, η κατανόηση γραμματικών κανόνων που διέπουν τη λειτουργία μιας γλώσσας, η ικανότητα διαχείρισης αφηρημένων εννοιών και υποθετικών ερωτήσεων, η ανάπτυξη επικοινωνιακών και άλλων διανοητικών δεξιοτήτων (Μητσοπούλου, 2001).

Στο πλαίσιο του σχολικού γραμματισμού ιδιαίτερα σημαντική θέση κατέχει ο *γλωσσικός γραμματισμός*.

Σύμφωνα με τον Χατζησαββίδη (2003), ο γλωσσικός γραμματισμός αποτελεί το συνδυασμό οκτώ (8) δεξιοτήτων. Αυτές είναι οι ακόλουθες:

- ικανότητα κατανόησης του σημασιολογικού φορτίου των λέξεων
- ικανότητα αποκωδικοποίησης της σημασίας των διαφόρων κειμένων
- ικανότητα κατανόησης των λανθανουσών σημασιών των λέξεων
- εξοικείωση με την κοινωνική πρακτική που αντανακλά το κάθε κείμενο

- ικανότητα αναγνώρισης του είδους λόγου στο οποίο εντάσσεται το κάθε κείμενο
- ικανότητα ένταξης του κάθε κειμένου στο κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο παράγεται
- ικανότητα κριτικής αντιμετώπισης των νοημάτων που υπάρχουν στο κάθε κείμενο
- ικανότητα παραγωγής κειμένων που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση καθημερινών αναγκών.

Σχεδιάζοντας το γλωσσικό μάθημα ως μάθημα γραμματισμού, επιδιώκεται οι μαθητές να μάθουν:

- **να διασπούν τους κώδικες:** ακολουθία δράσεων που αναφέρονται στην αλληλεπίδραση των τμημάτων μιας δραστηριότητας και της κριτικής επεξεργασίας των κοινωνικών και πολιτισμικών κανόνων
- **να κατασκευάζουν νόημα:** οι μαθητές παράγουν νόημα μέσω της παραγωγής προφορικών και γραπτών κειμένων με την αρωγή και άλλων πολυτροπικών κειμένων.

- **να δημιουργούν χώρο για κριτική πλαισίωση:** δράσεις κριτικής ανάλυσης και μετασχηματισμού των διαδικασιών. Στόχος είναι το δεδομένο να ξαναειδωθεί ως καινούργιο και μη αυτονόητο.
- **να χρησιμοποιούν κείμενα:** το παιδί χρησιμοποιεί κείμενα και αναστοχάζεται κριτικά την ένταξή τους στο συγκεκριμένο χρήσης τους (Ιντζίδης & Παπαρίζος, 2006).

Αρχές διδασκαλίας της ελληνικής στο πλαίσιο του Γραμματισμού/Πολυγραμματισμών

- Ο σκοπός της διδασκαλίας θα πρέπει να είναι η σταδιακή εξοικείωση των μαθητών με την προφορική και γραπτή μορφή της γλώσσας σύμφωνα με τις προσωπικές δυνατότητες του καθενός.
- Θα πρέπει να δίνεται έμφαση στην απόκτηση από τους μαθητές δεξιοτήτων γραμματισμού.
- Οι ενότητες με τις οποίες θα ασχολούνται θα πρέπει να είναι ενότητες με νόημα και να ανήκουν σε διάφορα είδη λόγου.
- Θα πρέπει να δίνονται ευκαιρίες στο σχολείο και να γίνεται «ανάδυση του γραμματισμού» των μαθητών.

- Το λάθος που πιθανόν κάνουν οι εκπαιδευόμενοι κατά την παραγωγή γραπτού λόγου δεν θα πρέπει να θεωρείται κολάσιμο.
- Για το περιβάλλον του χώρου όπου πραγματοποιείται η διδασκαλία θα πρέπει να λαμβάνεται πρόνοια ώστε να είναι ένα περιβάλλον πλούσιο σε γραπτά ερεθίσματα.
- Θα πρέπει να δημιουργούνται κατά τη διδασκαλία όσο είναι δυνατόν πραγματικές συνθήκες επικοινωνίας.
- Οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να ασχολούνται και με πολυτροπικά κείμενα ώστε να εξοικειώνονται με τους νέους τρόπους παρουσίασης του γραπτού λόγου μαζικής επικοινωνίας (Χατζησαββίδης, 2003: 410-411).

Το περιεχόμενο του διδακτικού υλικού

- Το διδακτικό υλικό δεν έχει στατική μορφή υπό την έννοια ότι ούτε προέρχεται από το ίδιο κειμενικό είδος, ούτε είναι μονοδιάστατο.
- Τα κείμενα προς διδασκαλία θα πρέπει να είναι κείμενα που σχετίζονται με τη ζωή και τα ενδιαφέροντα των μαθητών.
- Το διδακτικό υλικό θα πρέπει να περιλαμβάνει διάφορες πηγές, όπως φωτογραφίες, κόμικς, προφορικές συνομιλίες, βιντεοταινίες, τραγούδια, ηχογραφημένο προφορικό λόγο, σελίδες από το διαδίκτυο και γενικά ό,τι οπτικοακουστικό υλικό παράγεται και δημοσιοποιείται.

- Το διδακτικό υλικό δεν εμφανίζει μια συγκεκριμένη θέση μέσα στη διδακτική πράξη, αλλά μπορεί να χρησιμοποιείται σε διάφορες φάσεις ανάλογα με τη δυναμική που αναπτύσσεται μέσα στην τάξη.
- Το διδακτικό υλικό δεν βρίσκεται στην κατοχή του μαθητή, αλλά ένα τμήμα του βρίσκεται στην κατοχή του δασκάλου με τη μορφή φύλλων και φυλλαδίων.

- Διδακτικό υλικό όμως δεν φέρει στην εκπαιδευτική διαδικασία μόνο ο δάσκαλος, αλλά και οι μαθητές μέσα από την αναζήτηση σε βιβλιοθήκες στο σπίτι τους και γενικότερα στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον τους.
- Τα μόνα διδακτικά εγχειρίδια που χρησιμοποιούνται και αυτά ως βιβλία αναφοράς είναι το λεξικό και η γραμματική στα οποία ανατρέχουν μαθητές και δάσκαλος όταν κρίνεται αναγκαίο (Χατζησαββίδης, 2007).

Ακαδημαϊκός γραμματισμός

- Ο ακαδημαϊκός γραμματισμός αναφέρεται στις επικοινωνιακές δεξιότητες που απαιτείται να αναπτύξουν οι νέοι φοιτητές ώστε να είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις αυξημένες απαιτήσεις της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (Μητσοπούλου, 2001).
- Έχει αποδειχτεί ότι η εξοικείωση των φοιτητών με τον ακαδημαϊκό λόγο συμβάλλει στην επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών τους (Ivanič, 1998).

Μοντέλα ακαδημαϊκού γραμματισμού

Σύμφωνα με τους Lea & Street (1998, 1999) υφίστανται τρία (3) μοντέλα ακαδημαϊκού γραμματισμού/ακαδημαϊκής γραφής:

- ως σύνολο δεξιοτήτων
- ως ακαδημαϊκή κοινωνικοποίηση
- ως σύνολο ακαδημαϊκών γραμματισμών

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΓΡΑΦΗ ΩΣ ΣΥΝΟΛΟ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ:

- Σύνολο αποπλασιωμένων δεξιοτήτων με αναφορά στη γνώση της δομής.
- Οι δεξιότητες μπορούν να μεταφέρονται από το ένα επίπεδο εκπαίδευσης στο άλλο.
- Η διδακτική είναι επιφανειακή καθώς περιορίζεται στη διόρθωση των λαθών.

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΓΡΑΦΗ ΩΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ:

- Οι φοιτητές θα πρέπει αν εξοικειωθούν με τις συμβάσεις και τις τεχνικές παραγωγής αποτελεσματικών κειμένων με βάση την κάθε επιστήμη.

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΓΡΑΦΗ ΩΣ ΣΥΝΟΛΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΩΝ:

- Η ακαδημαϊκή γραφή δεν θεωρείται ως μια στατική, τεχνική και μονομερής διδασκαλία των διαφόρων κειμενικών ειδών.
- Δεν περιορίζεται μονάχα στη γλωσσική δομή
- Θεωρείται ως μια επιστημολογική κατασκευή ακαδημαϊκών ταυτοτήτων.
- Οι φοιτητές βοηθούνται να αντιληφθούν και να εξοικειωθούν με τις ποικίλες πτυχές της ακαδημαϊκής γραφής, όπως τις σχέσεις εξουσίας και τους λόγους που εκπροσωπούν οι συμμετέχοντες στην ακαδημαϊκή διαδικασία (π.χ. καθηγητές, κριτές και εκδότες περιοδικών).

Βιβλιογραφία

- Ιντζίδης, Ε., & Παπαρίζος, Χρ. (2006). Σχεδιάζοντας το μάθημα της Γλώσσας ως μάθημα Γραμματισμού. *ΜΕΓ*, 26, 131-141.
- Ivanič, R. (1998). *Writing and Identity*. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins.
- Μητσικοπούλου, Β. (2001). Γραμματισμός. Στο Α.-Φ. Χριστίδης (Επιμ.), *Εγκυκλοπαιδικός Οδηγός για τη Γλώσσα* (σελ. 209-213). Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
- Lea, M.R., & Street, B.V. (1998). Student writing in higher education: an academic literacies approach. *Studies in Higher Education*, 23(2), 157-172.
- Lea, M.R., Street, B.V. (1999). Writing as academic literacies: understanding textual practices in higher education. In C. Candlin & K. Hyland (Eds.), *Writing: texts, processes and practices* (pp. 62-81). New York: Longman.

Χατζησαββίδης, Σ. (2003). Η διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας στο πλαίσιο των πολυγραμματισμών (Προετοιμασία του κοινωνικού μέλλοντος των μαθητών). *Φιλολόγος*, 113, 405-414.

Χατζησαββίδης, Σ. (2005). Από την παιδαγωγική του γραμματισμού στους πολυγραμματισμούς: νέες τάσεις, διαστάσεις και προοπτικές στη διδασκαλία της γλώσσας. Στο Κ. Μπαλάσκας & Κ. Αγγελάκος (Επιμ.), *Γλώσσα και Λογοτεχνία στην πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση* (σελ. 35-52). Αθήνα: Μεταίχμιο.

Χατζησαββίδης, Σ. (2007). Η διδασκαλία της γλώσσας- μια εναλλακτική πρόταση διδασκαλίας της Νεοελληνικής γλώσσας. Στο Ν. Μήτσης & Δ. Καραδήμος (Επιμ.), *Η διδασκαλία της γλώσσας. Επιστημάνσεις-Παρατηρήσεις-Προοπτικές* (σελ. 45-58). Αθήνα: Gutenberg.